

MUZIKALE TIJDREIS VAN KUBRICK NAAR DE HOOGROMANTIEK

22-11-2018

Severin von Eckardstein (piano)

Franziska Hölscher (viool)

Teunis van der Zwart (hoorn).

Deventer Schouwburg, 21 november 2018

Door Elly van Plateringen

DEVENTER – Voor de gelegenheid een samenwerking van drie oudgedienden in de Kamermuziekserie: Severin von Eckardstein en Franziska Hölscher, die we nog niet zo lang geleden (25/4) al mochten beluisteren, dit maal in gezelschap van hoornist Teunis van der Zwart. En wie dit gebeuren tot in de puntjes wilde beleven ging naar de voorbeschouwing door Teunis, de hoornist op wie we heel stiekem allemaal een beetje trots zijn. Teunis hield een inleiding over de natuurhoorn, daarbij niet geholpen door de techniek: het programma op z'n computer kwam niet aan de praat. Dat werd dus improviseren! De natuurhoorn is – in tegenstelling tot de moderne variant die men meestal in de symfonieorkesten tegenkomt – een instrument zonder ventielen, waarbij de niet-natuurlijke tussentonen worden gevormd door lipspanning en handbewegingen in de klankbeker. Van der Zwart liet op z'n natuurhoorn horen wat er dan allemaal mogelijk is. En vertelde tussen neus en lippen nog even over de voorkeur van componisten voor de ene of de andere variant.

Nog bepalender voor deze inleiding was het warme pleidooi dat Teunis hield voor het eerste stuk van het programma, het *Hoorntrio* van Ligeti. Uit 1982, opgedragen aan Brahms, maar daar houdt de overeenkomst meteen mee op. Modern, maar toch ook weer niet zo heel erg. Want wie de filmmuziek (*A Space Odyssey*) van Stanley Kubrick waardeert, kent ook het klankpatroon van Ligeti. De boodschap: geef deze muziek een kans, denk er je eigen film bij. Nu was lang niet iedereen naar de inleiding geweest, dus in de 22 minuten durende compositie van Ligeti waren de verbaasde blikken niet geheel van de lucht. Echter de uitleg zal toch velen op weg hebben geholpen in

het spoor van dit spanningsvolle, intense muziekwerk, dat geconcentreerd werd uitgevoerd en waarin Teunis de moderne ventielhoorn bespeelde. Met een stemmingsbereik dat het hele dynamische spectrum leek te doorlopen, een mooie klanksamensmelting van viool en hoorn en de piano als onverstoorbare roerganger in een palet dat grensde aan het onwaarschijnlijke.

Op Ligeti volgde de *Tweede Sonate voor viool en piano in G* van Maurice Ravel. Het eerste deel, *Allegretto*, was een heerlijk kabbelende binnenkomer. Goed hoorbaar was de immense groei die Hölscher en Von Eckardstein als duo hebben doorgemaakt. Daarbij heeft de violiste voor dit werk nu net de juiste karakteristieke toon en is Severin inmiddels de allround medespeler die elke musicus zich wenst. Kortom: het tweetal speelde transparant, spatgelijk en hun verhaal was het aanhoren waard. Dit gold eens te meer in de meeslepende *Blues* en het doorzichtig vertolkte, hondsmoeilijke *'Perpetuum Mobile'*, waarin alle hordes ruim werden genomen.

Na de pauze volgde hoogromantiek. Met allereerst Teunis op ventielhoorn, begeleid door Severin, in het bekende *Adagio en Allegro in As opus 70* van Robert Schumann. Misschien iets te vlak, op safe gespeeld, maar zelfs dan nog het aanhoren meer dan waard. Vervolgens als klap op de vuurpijl: *Trio voor piano, viool en Waldhorn in Es opus 40* van Johannes Brahms. De stukjes vielen op z'n plaats. Bovendien werd aanschouwelijk waarom Teunis van der Zwart een zwak heeft voor de natuurhoorn met zijn effectrijke klankkarakter. De nostalgische onderstroom in het startdeel, de onrust van het *Scherzo*, het trieste, welhaast mysterieuze *Adagio Mesto* waarin al wordt vooruitgelopen op de bruisende *Finale*: deze interpretatie was er een met grote inhoud. Misschien was er enige weifeling in de eerste aanloop, maar gaandeweg kwam een muzikale krachtmeting tot stand waarin drie musici de symbiose bereikten die Brahms zomaar eens voor ogen zou kunnen hebben gehad.